

Legal update

Říjen 2019

Weinhold Legal

Obsah

Aktuality v legislativě

Novela zákona o léčivech a o změnách některých souvisejících zákonů

Nově publikovaná judikatura

Při nájmu bytu nelze sjednat smluvní úrok z prodlení

Důsledky převodu vlastnictví k předmětu nájmu pro povinnost hradit nájemné

Vznik práva na úhradu smluvní pokuty

Informace uvedené v tomto bulletinu jsou prezentovány na základě našeho nejlepšího přesvědčení a poznatků získaných v době, kdy byl tento text dán do tisku. Nicméně, konkrétní informace vztahující se k tématům uvedeným v tomto bulletinu by měly být konzultovány dříve, než na jejich základě bude učiněno investiční rozhodnutí.

Bankovní a finanční služby:

Pavel Jendrulek

Fúze a akvizice:

Daniel Weinhold, Dušan Knoch, Dalibor Šimeček

Soudní / arbitrážní řízení:

Milan Polák, Ondřej Havránek, Zbyšek Kordač

Informační technologie a duševní vlastnictví:

Martin Lukáš, Jan Turek

Soutěžní právo / právo EU:

Tomáš Čermák

Insolvenční řízení a restrukturalizace:

Zbyšek Kordač, Vladimír Petrářek

Pracovní právo:

Ondřej Havránek, Anna Bartůňková

Nemovitosti:

Pav Younis, Václav Štraser

© 2019 Weinhold Legal. Všechna práva vyhrazena

Novela zákona o léčivech a o změnách některých souvisejících zákonů

Dne 18. října 2019 byl ve Sbírce zákonů vyhlášen zákon č. 262/2019 Sb., kterým došlo k novelizaci zákona o léčivech a některých souvisejících zákonů.

Novela je z velké části technického charakteru, jelikož přináší především změny související s povinností předepisovat léčivé přípravky v elektronické podobě a s provozem systému eRecept. Vedle toho však přináší i několik změn, které si zasluhují pozornost.

Jednou z těchto změn je rozšíření informační povinnosti držitele rozhodnutí o registraci léčivého přípravku. Dle současného znění zákona o léčivech jsou držitelé rozhodnutí o registraci léčivého přípravku Státnímu ústavu pro kontrolu léčiv povinni hlásit např. údaje o objemu dodávek léčivých přípravků, které uvedli na trh v České republice, nebo zdali byl léčivý přípravek dodán distributorovi či lékárně. Novela rozšiřuje tuto informační povinnost držitelů rozhodnutí o registraci léčivého přípravku o povinnost informovat Státní ústav pro kontrolu léčiv i o ceně léčivého přípravku. Stejným způsobem dochází k rozšíření informační povinnosti i pro distributory a lékárny. Rozšíření informační povinnosti má Státnímu ústavu pro kontrolu léčiv umožnit lépe dohlížet nad dodržováním cenové regulace léčiv, jelikož pravidla pro stanovení ceny léčivých přípravků jsou závazně stanovena cenovým předpisem Ministerstva zdravotnictví. V případě porušení informační povinnosti hrozí držitelům rozhodnutí o registraci léčivého přípravku sankce ve výši až 20.000.000,- Kč a v případě distributorů a lékáren sankce ve výši až 5.000.000,- Kč.

Další změnou je zavedení tzv. lékového záznamu pacienta, k němuž bude možné přistoupit v návaznosti na povinnost lékařů od 1. ledna 2018 předepisovat léky téměř výlučně v elektronické podobě. Lékový záznam pacienta umožní lékařům a lékárníkům přístup k informacím o všech předepsaných a také skutečně vydaných léčivých přípravcích. Účelem lékového záznamu je poskytnout lékařům a lékárníkům přehled o léčivých přípravcích užívaných konkrétním pacientem a případně tak předejít nežádoucím kombinacím léčivých přípravků. Informace obsažené v lékovém záznamu pacienta by měly mimo jiné obsahovat identifikační údaje lékaře, který léčivý přípravek předepsal, nebo identifikační údaje lékárníka, který léčivý přípravek pacientovi vydal. Nahlížení do systému bude fungovat na tzv. principu opt-out, tj. lékaři a farmaceuti budou moci do lékového záznamu pacienta nahlížet, pokud tento nevysloví s možností nahlížení nesouhlas. Nesouhlas bude možné kdykoliv odvolat, případně bude možné souhlas s nahlížením udělit pouze konkrétnímu lékaři či farmaceutovi. Údaje o předepsané medikaci budou v systému eRecept dostupné po dobu jednoho roku.

Novela zákona až na výjimky nabude účinnosti 1. prosince 2019.

Nově publikovaná judikatura

Při nájmu bytu nelze sjednat smluvní úrok z prodlení

(Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 5. června 2019, sp. zn. 26 Cdo 2059/2018)

V předmětném rozsudku Nejvyšší soud uzavřel, že při nájmu bytu nelze v nájemní smlouvě platně ujednat smluvní úrok z prodlení (tj. úrok z prodlení ve výši stanovené dohodou stran nájemní smlouvy a nikoliv nařízením vlády č. 351/2013 Sb.).

Legal update

Říjen 2019

Nejvyšší soud se v řízení zabýval žalobou pronajímatele na úhradu dlužného nájemného, k jehož úhradě byli nájemci povinni v důsledku pokračujícího užívání bytu i po zániku nájemní smlouvy v důsledku uplynutí sjednané doby nájmu, a smluvního úroku z prodlení ve výši 0,25 % denně.

Nejvyšší soud ve svém rozsudku uvedl, že i při prodlení s placením nájemného za nájem bytu se uplatní obecná úprava důsledků prodlení obsažená v občanském zákoníku pro závazkové vztahy, avšak s přihlédnutím k relativně kogentní úpravě nájmu bytu. Obecně platí, že úrok z prodlení má působit na dlužníka, aby dluh uhradil včas, a zároveň má věřiteli nahradit újmu, která mu vznikla opožděným plněním, aniž by ji musel vyčíslovat a prokazovat. Podle § 2239 občanského zákoníku nelze utvrdit žádnou povinnost nájemce sjednáním smluvní pokuty. Smluvní pokutu si tedy nelze sjednat ani pro případ prodlení s placením nájemného. Dle názoru Nejvyššího soudu jsou smluvní úroky z prodlení a smluvní pokuta instituty velmi blízké, funkčně téměř totožné a nelze si tedy sjednat pro případ prodlení s placením nájemného nejen smluvní pokutu, ale ani smluvní úrok z prodlení, neboť by tím byl obcházen výslovný zákaz upravený v § 2239 občanského zákoníku.

Ujednání smluvního úroku z prodlení bylo tedy v předmětné věci Nejvyšším soudem shledáno jako neplatné, v návaznosti na což Nejvyšší soud změnil rozsudek odvolacího soudu tak, že žalobci přiznal úrok z prodlení pouze ve výši stanovené příslušným vládním nařízením.

Důsledky převodu vlastnictví k předmětu nájmu pro povinnost hradit nájemné

(Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 2. dubna 2019, sp. zn. 28 Cdo 270/2019)

Dle názoru Nejvyššího soudu se i v poměrech právní úpravy účinné po přijetí nového občanského zákoníku uplatní závěr, že nájemce, jemuž nebyla změna vlastnictví předmětu nájmu oznámena původním vlastníkem nebo prokázána nabyvatelem, se (do doby, než se tak stane) nemůže zprostit svých závazků vůči dřívějšímu vlastníkovi a je povinen mu platit nájemné i nadále.

V předmětném řízení se žalobce domáhal žalobou na žalovaném (původním vlastníku předmětu nájmu) úhrady částky odpovídající nájemnému, které žalovaný obdržel od nájemců poté, co převedl vlastnické právo k předmětu nájmu na žalobce. Převedl nájem nájemcům však nebyl ani žalobcem ani žalovaným oznámen. Dle názoru žalobce se žalovaný tímto způsobem bezdůvodně obohatil na jeho úkor.

Soud prvního stupně žalobě vyhověl. Odvolací soud však rozsudek soudu prvního stupně změnil tak, že se žaloba zamítá. Dle názoru odvolacího soudu se žalovaný tím, že přijal plnění od nájemců, ač již nebyl vlastníkem pronajímané nemovitosti, bezdůvodně obohatil na úkor nájemců a nikoliv žalobce a žalobce tedy měl z tohoto důvodu žalovat samotné nájemce.

Žalobce proti rozsudku odvolacího soudu podal dovolání, které Nejvyšší soud shledal důvodným, rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Byť právní úprava účinná od 1. ledna 2014 (tedy po přijetí nového občanského zákoníku) na rozdíl od předchozí právní úpravy již neobsahuje výslovné ustanovení o tom, že nájemce je oprávněn zprostit se svých závazků vůči dřívějšímu vlastníku, jakmile mu byla změna oznámena nebo nabyvatelem prokázána, jehož interpretací

Nejvyšší soud dospěl k závěru, že nájemce, jemuž nebyla změna vlastnictví oznámena původním vlastníkem nebo prokázána nabyvatelem, se (do doby, než se tak stane) nemůže zprostit svých závazků vůči dřívějšímu vlastníkovi a je povinen mu platit nájemné, je dle názoru Nejvyššího soudu v zájmu právní ochrany nájemce, jenž přechod práv a povinností z nájemní smlouvy na nového pronajímatele nemohl nikterak ovlivnit a nemusel se o něm ani dozvědět, na místě setrvat na výše uvedených právních závěrech i v poměrech nového občanského zákoníku.

Vznik práva na úhradu smluvní pokuty

(Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. května 2019, sp. zn. 23 Cdo 2615/2017)

Nejvyšší soud tímto potvrdil názor zastávaný právní teorií, dle které je-li z praktických důvodů k projevu či k plnění určena, popř. je-li obvyklá denní doba, je třeba takový projev učinit či plnění poskytnout včas v této určité denní době posledního dne (nikoliv tedy až do 24.00 hod. posledního dne). Toto pravidlo převzal i občanský zákoník, který v § 602 stanovuje nutnost vykonat právo nebo splnit povinnost tak, aby se tak stalo v obvyklou denní dobu, ledaže něco jiného plyne ze zvyklostí, zavedené praxe stran či zvláštních okolností případu.

Nejvyšší soud se v řízení zabýval otázkou vzniku práva na smluvní pokutu za situace, kdy se žalobce domáhal v rámci řízení určení, že nárok žalované na smluvní pokutu, který žalovaná započítala vůči záloze na úhrady kupní ceny, nevznikl z důvodu zániku smlouvy a o smlouvě budoucí kupní, v níž byla smluvní pokuta sjednána. Ve smlouvě bylo ujednáno, že v případě porušení povinností vyplývajících ze smlouvy, vznikne druhé straně nárok na smluvní pokutu. Jelikož má smluvní pokuta tzv. akcesorickou povahu, je její vznik vázán na existenci hlavního závazku. Nicméně pokud v průběhu trvání hlavního závazku dojde ke vzniku práva na smluvní pokutu, dojde tím ke vzniku samostatného a na hlavním závazku nezávislého „nového“ závazku, který trvá i v případě pozdějšího zániku této smlouvy o smlouvě budoucí kupní (hlavního závazku).

Jelikož jedna z povinností vyplývajících ze smlouvy o smlouvě budoucí kupní byla povinnost uzavřít smlouvu o zřízení vázaného účtu, k jejímuž uzavření však nedošlo ani během provozní doby banky posledního dne lhůty pro uzavření této smlouvy, došlo k porušení smluvní povinnosti (a tím i vzniku práva na smluvní pokutu) již tímto okamžikem (tj. koncem provozní doby banky). Smlouva o smlouvě budoucí následně zanikla v důsledku naplnění rozvazovací podmínky, dle které mělo dojít k zániku smlouvy, pakliže nedojde k uzavření samotné kupní smlouvy do konce téhož dne. Nicméně právo na smluvní pokutu vzniklo již den předchozí (koncem provozní doby banky), v důsledku čehož byl žalobce se svou žalobou neúspěšný.

© 2019 Weinhold Legal

Pevně věříme, že shledáváte Legal Update užitečným zdrojem informací. Váš názor na tento bulletin, zejména jeho obsah, formát a periodicitu, zůstává i nadále předmětem našeho zájmu.

Své připomínky laskavě zašlete na e-mailovou adresu: frantisek.schirl@weinholdlegal.com nebo prostřednictvím faxu na číslo +420 225 385 444 k rukám Františka Schirla, anebo kontaktujte osobu, s níž jste obvykle ve spojení.